Poziom świadomości emocjonalnej a efektywność kłamania

ADRIANNA WIELGOPOLAN, WYDZIAŁ PSYCHOLOGII UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO

WPROWADZENIE

Stworzenie wiarygodnego kłamstwa jest zadaniem wymagającym od kłamcy nie tylko doświadczenia, ale również specyficznych zdolności (Vrij, Granhag, Mann, 2010). **Świadomość emocjonalna** jest definiowana przez Lane'a i Schwartza (1987) jako **zdolność do poznawczego przetwarzania pobudzenia związanego z emocjami.** Jeśli zatem kłamstwo polega na ukrywaniu swoich prawdziwych emocji i udawaniu innych, świadomość emocjonalna może odgrywać w tym procesie istotną rolę.

CEL BADANIA

Celem badania było zweryfikowanie roli świadomości emocjonalnej w procesie tworzenia wiarygodnego kłamstwa. Oczekiwano, że **wysoka świadomość emocjonalna będzie jedną z charakterystyk sprawnego kłamcy** i będzie korelowała **z większą skuteczność kłamstwa** (operacjonalizowaną jako mniejszą trafność przy wykrywaniu go).
Spodziewano się również potwierdzenia doniesień z poprzednich badań, dotyczących **różnic płciowych w poziomach świadomości emocjonalnej.**

METODA

Badanie składało się z dwóch części. Celem Części 1 był pomiar świadomości emocjonalnej Grupy A (za pomocą Skali Poziomów Świadomości Emocjonalnej, LEAS) oraz stworzenie bazy 400 nagrań, na których badani z Grupy A opowiadali prawdę lub kłamstwo.
Celem Części 2 – przeprowadzonej online – była ocena stworzonych nagrań. Uczestnicy z Grupy B mieli za zadanie odróżnić, czy osoby na nagraniach mówią prawdę, czy kłamią; określali też, jak bardzo są pewni swojej decyzji.

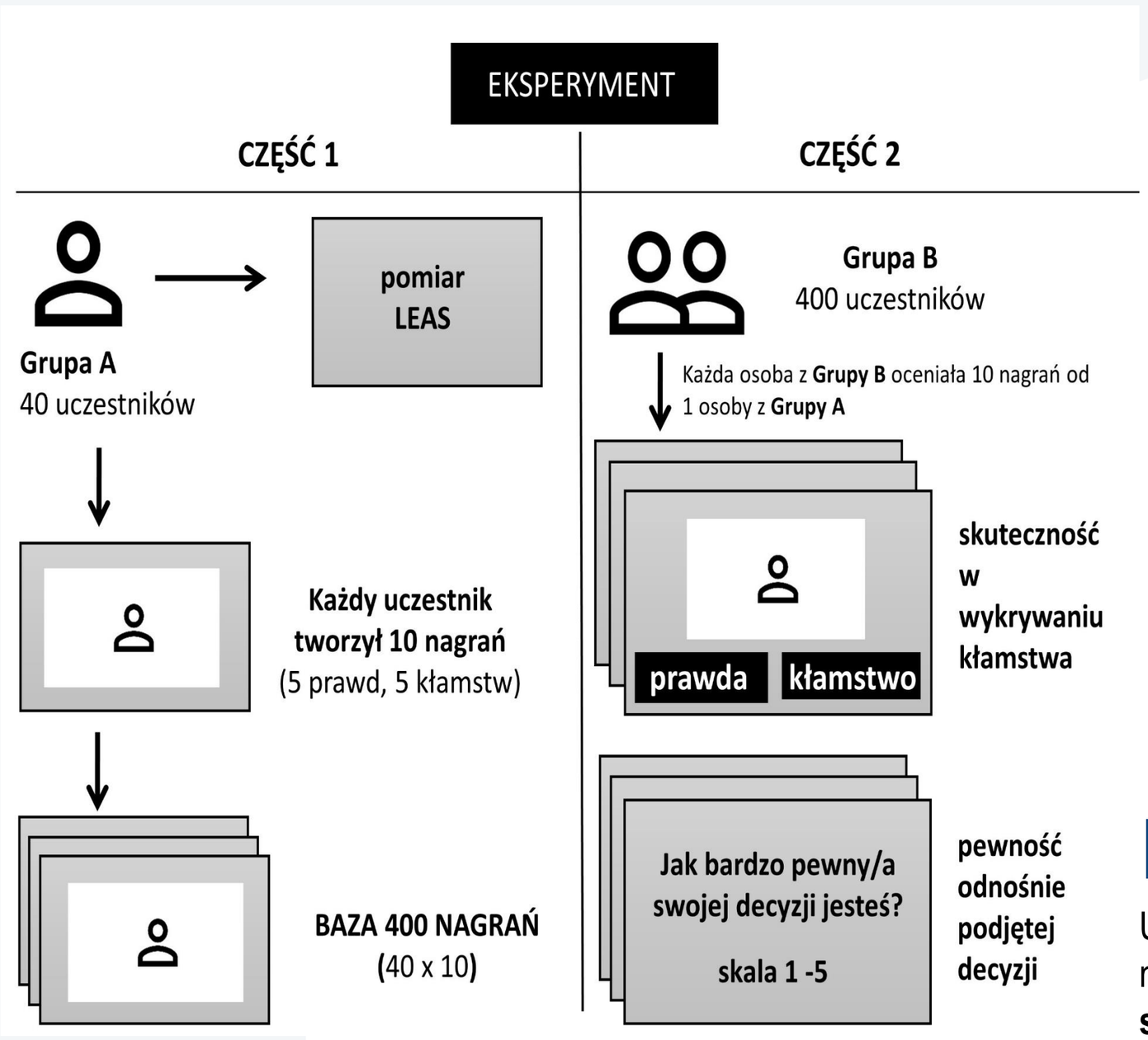

BIBLIOGRAFIA

- Lane, R., Schwartz, G. (1987). Levels of Emotional Awareness: A Cognitive - Developmental Theory and Its Application to Psychopathology. *Psychiatry: Interpersonal and Biological Processes*, 133 – 143.
- Ekman, P. (2003). *Kłamstwo i jego wykrywanie w biznesie, polityce i małżeństwie.* Wydawnictwo Naukowe PWN SA: Warszawa.
- Vrij, A., Granhag, P. A., Mann, S. (2010). Good liars. *Journal of Psychiatry & Law, 38*(1–2), 77–98.

GŁÓWNE WYNIKI

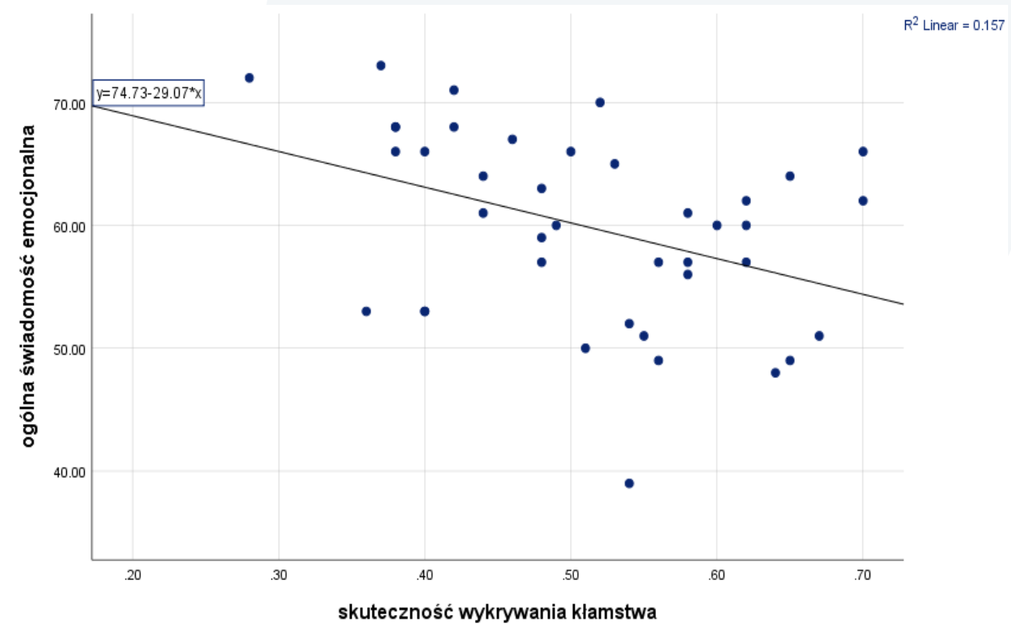

Zaobserwowano istotne statystycznie, korelacyjne zależności między **świadomością emocjonalną a skutecznością wykrywania kłamstwa** (r = -.39, p < .05).

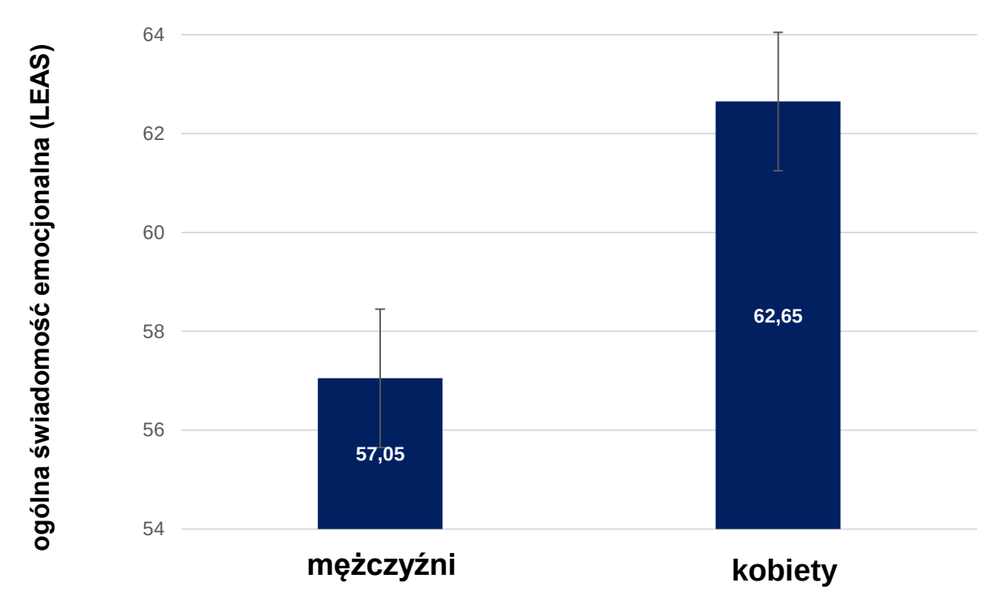

Wystąpiły również istotne statystycznie różnice między kobietami a mężczyznami w poziomie świadomości emocjonalnej – **kobiety miały istotnie wyższą świadomość emocjonalną od mężczyzn**; $t(38) = 2.42$, $p < .05$).

KONKLUZJE

Uzyskane wyniki pozwoliły potwierdzić istnienie zależności między **poziomem świadomości emocjonalnej a skutecznością kłamstwa. Im bardziej świadome emocjonalnie** były osoby badane**, tym bardziej skuteczne i wiarygodne** (a tym samym trudniejsze do wykrycia) **było ich kłamstwo.**
Zaobserwowano również istotną różnicę w poziomie świadomości emocjonalnej między kobietami i mężczyznami **– kobiety były istotnie bardziej świadome, niż mężczyźni.**

ADRES DO KORESPONDENCJI: a.wielgopolan2@student.uw.edu.pl

Badanie zostało zrealizowane w ramach seminarium magisterskiego pod kierunkiem dr. hab. Kamila Imbira